

Inspekční zjištění ve středních školách potvrdilo dlouhodobější trend využívat pro výchovné poradenství ve středních školách převážně interní zaměstnance. Ve školním roce 2012/2013 mírně vzrostl oproti předchozímu školnímu roku podíl škol, které měly k dispozici výchovného poradce, z 95,7 % na 98,9 %. Dalším pozitivním zjištěním byla rovněž skutečnost, že poměrně výrazně vzrostl podíl škol s využitím školního psychologa z 10,6 % ve školním roce 2011/2012 na 16,8 % škol ve školním roce 2012/2013. Školám se tak podařilo zastavit nepříznivý trend snižování počtu těchto specialistů v důsledku omezených finančních prostředků v předchozím období.

Školy poskytovaly informace a poradenskou pomoc především v záležitostech týkajících se vzdělávání, rizikového chování žáků a jejich prevence a kariérového poradenství. Počet pedagogických pracovníků vykonávajících funkci výchovných poradců ve středních školách byl úměrný velikosti školy (počtu žáků ve škole), pohyboval se většinou v rozmezí 1 až 2 osob, ve výjimečných případech tuto funkci zastávali 3 pedagogičtí pracovníci. V případě 2 výchovných poradců byla náplň jejich činnosti nejčastěji rozdělena na oblast problematiky kariérového poradenství a na oblast integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (včetně integrace žáků nadaných). U škol, které poskytovaly vzdělávání v oborech s různou délkou studia, se vyskytovalo také rozdělení činnosti výchovných poradců podle způsobu ukončování vzdělávání žáků (výchovný poradce pro žáky oborů vzdělání s maturitní zkouškou a pro žáky oborů vzdělání s výučním listem). Zejména ve školách s velkým počtem žáků a s obory vzdělání ukončenými závěrečnou zkouškou byla zřízena školní poradenská pracoviště s přítomností školního psychologa. V případě škol s menšími počty žáků docházelo ke spojení funkcí výchovného poradce a školního metodika prevence a tuto činnost vykonával jeden pedagogický pracovník. Využití asistentů pedagoga bylo realizované ve větší míře než v předešlých letech.

Práce se žáky byla nejčastěji zaměřena na individuální konzultace, kterých využívali zejména žáci prvních ročníků v souvislosti s problematikou adaptace na vyšší stupeň vzdělávání (změna prostředí a systému učení). U žáků vyšších ročníků byly individuální konzultace orientované především na vztahovou problematiku (vztahy s vrstevníky, dospělými osobami, vztah k autoritám), na problematiku výběru volitelných předmětů a zároveň mapování možností jejich dalšího uplatnění. Nabízené konzultační hodiny poradenských pracovníků škol (výchovných poradců a školních psychologů) umožňovaly a zajišťovaly průběžný kontakt s žáky, učiteli a zákonnými zástupci nezletilých žáků. Většinu škol se rovněž dařilo rozvíjet partnerství s organizacemi a občanskými sdruženími, které se zabývají problematikou poradenství a prevence rizikového chování žáků.

Kvalifikační standardy pro výkon funkce výchovného poradce specifikované právními předpisy byly ve většině sledovaných škol splněny.

Na základě zjištěných údajů byl ve středních školách potvrzen trend posilování významu prevence rizikového chování žáků. Nejčastější formou prevence bylo plnění minimálních preventivních programů, jejichž obsah se postupně zkvalitňoval a byl lépe uzpůsoben konkrétním školním podmínkám, dále vzájemná spolupráce a informovanost školních metodiků prevence, výchovných poradců, školních psychologů, ostatních pedagogů, žáků a jejich zákonných zástupců. V meziročním srovnání výrazněji poklesl počet řešených případů rizikového chování žáků v oblasti kouření (pokles o 16,1 %). I když se zvýšil počet řešených případů v oblasti agresivního chování vůči učitelům a v oblasti ublížení na zdraví, neznamenají tyto zachycené případy i vzhledem k hodnocenému vzorku středních škol nutně špatný stav nebo výrazně se zhoršující trend rizikového chování žáků. V ostatních oblastech rizikového chování žáků počty řešených případů ve srovnání se školním rokem 2011/2012 mírně vzrostly v případě šikany (nárůst o 0,5 %), poškozování majetku (nárůst o 1,6 %)